Kansalaisparlamentti
Medborgarparlamentet

Valtiovarainvaliokunta 9.2.2024

Kimmo Grönlund ja Kaisa Herne

Miksi kansalaisparlamentti?

- Suomalainen vaalidemokratia toimii kansainvälisessä vertailussa hyvin
- Organisoituneet intressiryhmät saavat äänensä kuuluviin
- Kansalaisten osallistumisen aste ei kuitenkaan ole kovin korkea (vaalit, puoluejäsenyys)
- Vaaliosallistuminen on vahvasti sidoksissa ikään ja koulutustasoon
- *Voisiko vaalien välillä olla satunnaisotokseen perustuvaa kansalaisten osallistamista?*
- *Voisiko kansalaisaloitteiden käsittelyä eduskunnassa tukea kansalaisparlamentin (tai sen kaltaisen menettelyn) avulla?*

Mikä on kansalaisparlamentti?

- Kutsu osallistumiseen **satunnaisotokselle** (n=30000)
- **671** kansalaista osallistui (edustava joukko)
- Keskustelut moderaattorin ohjaamissa **pienryhmissä** (n. 10 hlöä) yhden viikonlopun ajan, osa verkossa, osa paikan päällä Sokos hotel Triplassa
- Teemoina **neljä kansalaisaloitetta** (huumausaineiden käyttötilakokeilun salliminen, kannabiksen laillistaminen, polttoaineveron kohtuullistaminen, dieselin käyttövoimaveron poistaminen)
- Osallistujille **tietopaketti** ennen keskusteluja
- Viikonlopun aikana kolme **asiantuntijakuulemista**, joissa osallistujat laativat kysymyksiä asiantuntijoille
- Osallistujien kansalaisaloitteita koskevat **mielipiteet ja tietotaso mitattiin** ennen kansalaisparlamenttia ja sen jälkeen
- Rahoittajat: Åbo Akademin säätiö, Sitra ja eduskunta

Ketkä osallistuivat?

	Kansalaisparlamentin osallistujat		Suomalaiset
Sukupuoli			
Nainen	328	48,9 %	49,1 %
Mies	343	51,1 %	50,9 %
Ikä			
18-34	262	39,0 %	24,2 %
35-49	170	25,3 %	23,6 %
50-64	126	18,8 %	23,6 %
65-80	113	16,8 %	28,5 %
Äidinkieli			
Suomi	582	86,7 %	86,4 %
Ruotsi	36	5,4 %	5,0 %
Muu	53	7,9 %	8,6 %

Osallistujien koulutustaso

Koulutus	Kansalaisparlamentin osallistujat		Suomalaiset
Perusaste (kansakoulu tai peruskoulu)	123	18,3 %	18,8 %
Toinen aste (lukio, ammattikoulu)	326	48,6 %	54,6
Korkeakoulu (AMK, yliopisto)	222	33,1 %	26,7 %

Osallistujat vaalipiireittäin

Vaalipiiri	Kansalaisparlamentti	Suomi
Helsingin vaalipiiri	80	11,9 %	11,8 %
Uudenmaan vaalipiiri	125	18,6 %	18,8 %
Varsinais-Suomen vaalipiiri	57	8,5 %	8,8 %
Satakunnan vaalipiiri	18	2,7 %	3,9 %
Hämeen vaalipiiri	42	6,3 %	6,9 %
Pirkanmaan vaalipiiri	68	10,1 %	9,5 %
Kaakkois-Suomen vaalipiiri	57	8,5 %	7,8 %
Savo-Karjalan vaalipiiri	64	9,5 %	7,6 %
Vaasan vaalipiiri	52	7,7 %	7,7 %
Keski-Suomen vaalipiiri	32	4,8 %	4,9 %
Oulun vaalipiiri	58	8,6 %	8,5 %
Lapin vaalipiiri	16	2,4 %	3,2 %
Ahvenanmaa	2	0,3 %	0,5 %

Mielipiteet kansalaisaloitteista ennen kansalaisparlamenttiin osallistumista ja sen jälkeen

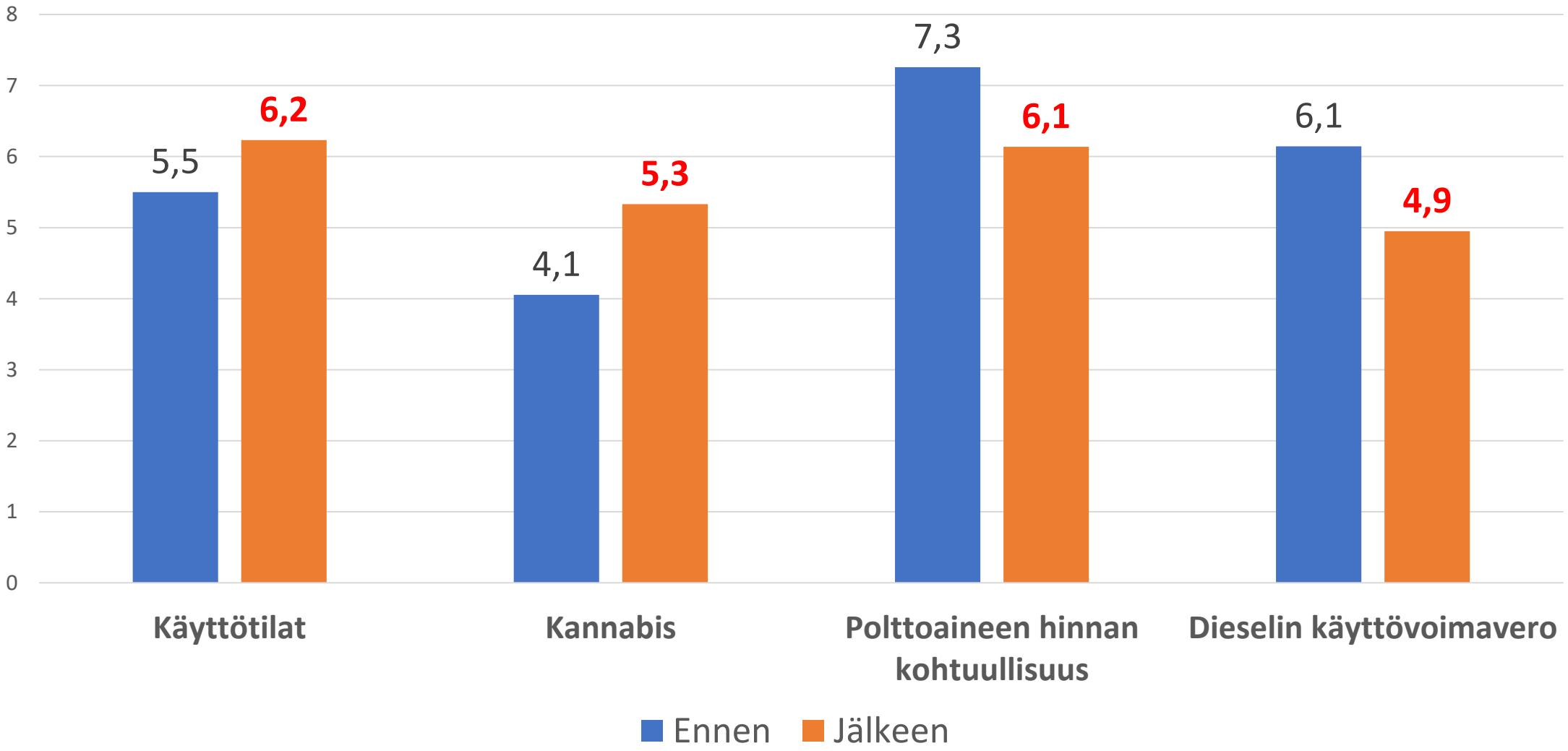

Asenteet polttoaineverotusta kohtaan ennen kansalaisparlamenttiin osallistumista ja sen jälkeen

(indeksimuuttuja kymmenestä väittämästä)

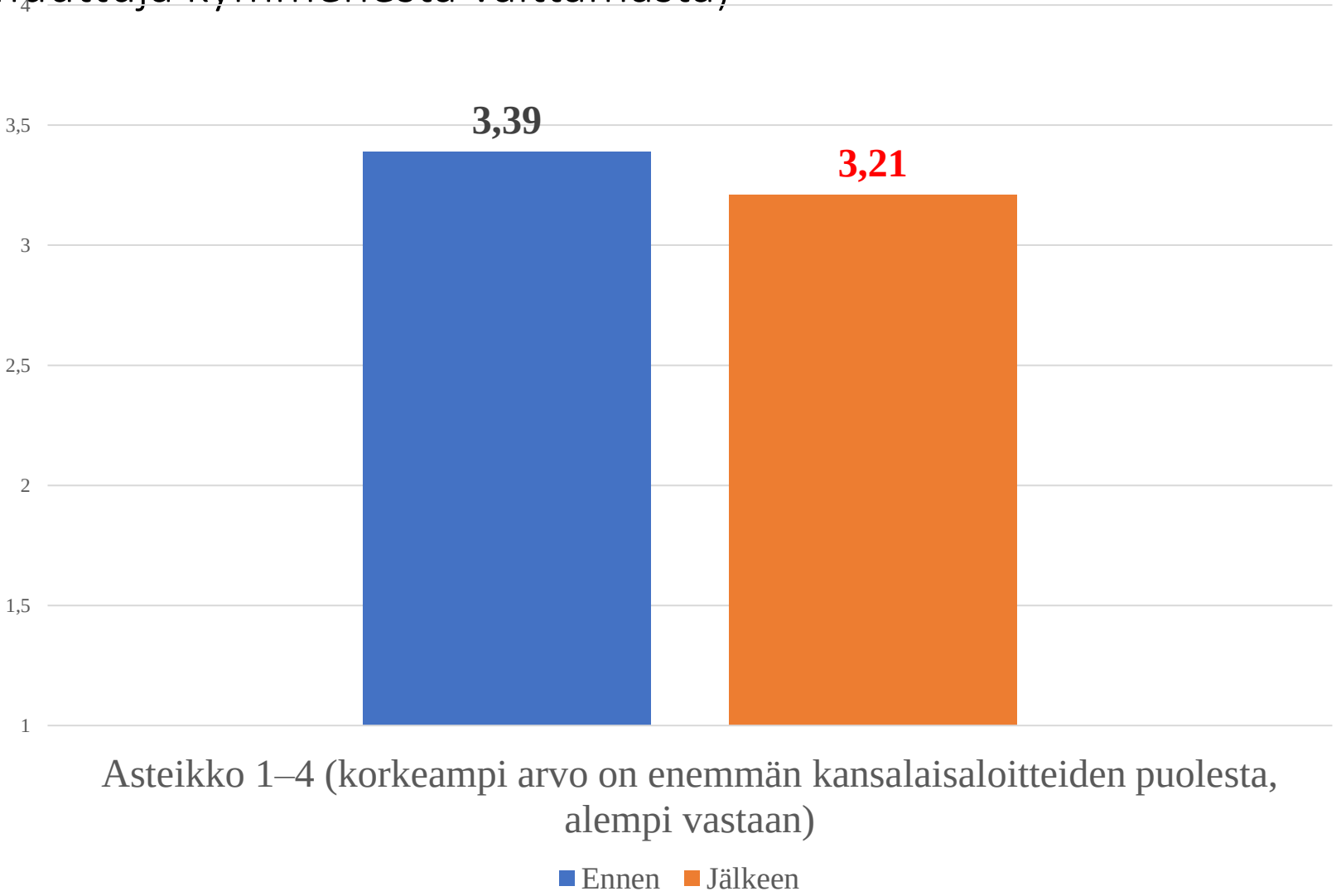

Kansalaisparlamentti
Medborgarparlamentet

Johtopäätökset

- Kansalaisparlamentti kokosi edustavan otoksen suomalaisia yhteen puntaroimaan kansalaisaloitteita → mielipiteitä voidaan pitää arviona harkitusta kansalaismielipiteestä
- Osallistujien mielipiteet muuttuivat kansalaisparlamentin puntaroinnin tuloksena pääosin samansuuntaisesti:
    1. **Polttoaineiden hinnan kohtuullistaminen sai vähemmän tukea (mutta sai edelleen enemmistön tuen)**
    2. **Asenteet dieselin käyttövoimaveron poistamiseen muuttuivat kielteisemmiksi**
- Osallistujien tietotaso puheena olevista teemoista nousi selvästi
- Osallistujat pitivät osallistumisesta ja kokivat keskustelut tasapuolisiksi